

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochsutzca 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdá-jába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Főgymnasium.

Általános panszlangokat hallottunk évek óta a főgymnasiumi épületnek rozsantságáról, mivel legújabbán a hivatalosan constatált tény is esztalozkodik, hogy a tanuló ifjúság közt a rövidlátás nagy mértékben észlelték.

Évek óta fel-felmerült a hír, hogy a főgymnasiumi épület cassáltatik, s egy új, a modern igényeknek megfelelő épület emeltetik.

Az évek multak, az épület rozsan tabb lett, s ma már annyira vagyunk vele, hogy mint egy, a legfőbb állást elfoglaló s a tanügy terén működő országos hírű és tekintélyű férfiú mondotta, ha országunknak rendőrsége a külföldi rendőrség fejlettségi fokán állana, hatóságilag tiltatnék meg a tanítás ezen épületben.

Egy középület, mely csinosága, tisztességes felszerelése, külső és belső állapotával a szemlélőre is kell hogy hasson, a tisztesség, rendezettség, pontosság iránti kötelesség érzeteit fesse minden pillanatban azon ifjúság elé, melynek szellemi művelése azon falak között 8 éven keresztül, fáradsáttal szorgalommal vezetetik, kell, hogy ezek mellett olyan is legyen azon középület, hogy ne legyen aggodalom az iránt, vajlon nincs-e veszélyeztetve testi épisége a fejlődő ifjúságnak, mely 8 hosszú éven át napjaink legelőbbjéi talai között tölti. Ez volna gymnasiumi épület.

De mi akkor azon épület, mely nálunk látható?

Egy rozsan kaliba, emeletes formájú téglá halmoz, melynek földszinti helyiségeiben a falak vizesek, a lépcsők, melyek az alacsony menyezeti emeleti részbe kell feljárni, teljesen elhasználtak, a folyosón téglá darabok össze-vissza törve, lógó, lécdarabokkal toldott-foldott

ajtók, lötyögő ablakok, melyek minden pillanatban azt danojják:

„Jaj! a szűk!”

S hogy a kép teljes legyen, hozzáteszük, hogy vannak oly, éteskanrkban szokások használatú ablakok is, melyeknek csak két tábláján jöhet be világosság, a többi része téglával van berakva, s hogy végre a padozat oly elhanyagolt, hogy minden tornászati ügyesség szükséges arra, nehogy egyensúlyt veszítsen az, ki minden figyelmét járás közben arra nem fordítja.

Osodlatos, hogy ezen épület nálunk a főgymnasiumnak csarnoka.

Mit kell kiállania a szülőknak, kik tudják, hogy főtett k nesüket, gyermekeiket mindennap egészségesben megörve várhatják haza, érezheti mindenk.

Mint középületnek fővonása a disz-telenség, rozsantság, mint iskola helyiségek jellege: a testi épség biztos megrottása.

Állam, hatóság, érdekelttség nincs, de nem is lehet vele megelégedve, vezedelmes mindegyikre.

Hogy lehet az még is, hogy komoly törekvést nem észleltünk, melynek célja lett volna ezen az állapoton változtatni.

Nagy mulasztás lett elkövetve, melynek részesei között a város is jelentkezik.

Ezen mulasztás esorbáját ki kell közösrüni, első sorban n-künk, bajaiaknak, és pedig most, sürgösen, mert erre a legalkalmasabb pillanat érkezett.

Fehér Ipoly kir. tanácsos, kerületi főigazgató ur, ki kerületnek gymnasiumiban nemcsak a szellemi téren vivott ki magának országosan méltótt érdemeiket, most, hogy városunkban időzött, megragadta az alkalmat arra, hogy ezen kérdésben oly helyzetet teremtsen, mely a bajt alapjában képes gyógyítani, kimutatvány ezzel ismét, miszerint a gond-

ojaira bizott ifju nemzedék felett szíve egész hevélvel, kitűnő tehetségének egész erejével gondoskodik.

Adja Isten, legyen munkájának itt is sikere.

A város közönsége ugyanis felszólítva lett, hogy a főgymnasiumi épület jókarban tartása iránt vállalt kötelezettségének tegyen eleget, nevezetesen a teljesben használhatlan ajtókat, ablakokat, padozatot, kályhakat ujjakkal cserélje fel.

Ezen felszólítást felhasználva a városunkban időző főigazgató ur, Baja város tanácsának néhány tagjával, egy számos bizottsági taggal értekezletet tartott, s egyuttal megsemmisített az épület is

Az értekezlet beható eszmecsere után abban állapodott meg, hogy miután az épület már alkotásánál fogva sem felel meg a tanintézet céljának, s azon esetben, ha a hiányosnak talált ajtókat, ablakokat, padozat, kályhák ujjakkal cseréltetnek is fel, mely átalakítás azonban egy új épület árának egy harmadát képezi, sem lenne az épület olyan, mely az igényeket kielegítene, a javítási tervet elejti, s kifejezi annak mulhatlan szükségességét, hogy Baján egy új gymnasiumi épület emeltessék.

Ez cél elérése tekintetéből a törvényhatóság rendkívüli közgyűlést fog sürgösen megtartani, s a magas állam kormányát, egy a zircz-cisterci főapát ur ö nagyságát is küldöttségileg az iránt kéri fel, hogy az eszme megvalósítását, megtestesítését elősegítsék.

Kijelenti még Baja város közönsége azt is, hogy a régi gymnasiumi épületet megfelelő árban átveszi, s a fenntartási kötelezettség megszüntetése mellett tekintélyes összeggel járul az épület felállításához.

Ezen egyhangulós történet megállapodásra, főigazgató ur a jelenvalóknak élénk éljenzése mellett kijelentette, hogy

hatáskörében mindent elkövet arra, hogy az eszmét diadalra juttassa.

A lépés tehát megtörtént, s ha mint hisszük, Baja város törvényhatósága az értekezlet megállapodásait, melyek indítvány alakjában foguak előterjesztetni elfogadja, bizton hisszük, hogy a magas államkormány, egy a zircz-cisterci főapát ur ö nagyságának anyagi hozzájárulásával városunkban nem sokára egy díszes épület fogja hirdetni az érdekelteknek áldozatkészégét, a tanügy, s az ifjúság iránti meleg érzelmetek.

A közönség köréből.*

A „Baja” című hetilap tekintetes szerkesztőségének

Baján.

Van szerencsém felkérni, — miszerint alábbi soraimnak becses lapja hasábján helyt adni sziveskedjék.

Milásevsy Márton kir. közgyűző f. é. június hó 21-én megjelent a fent tiszelt hírlapban jónak látta ismeretes feljelentését ez uton is szelíztetni. Minthogy alolított nem tartom helyesnek oly ügyet, melyben vizsgálat van folyamathat, annak befejezése előtt hírlapi polemia tárgyává tenni; mert úgy vagyok meggyőződve, hogy a folyamathat levő vizsgálat van hivatta a valódi tényállás felderítésére. Ugyan azért, habár bő anyag és okmányany rendelkezem minden egyes állítás megczafolása és annak igazolására, hogy emillett feljelentés nem veszem nevezett közgyűzőnek nem első sikertelen kísérlete, — ezuttal csak annak kijelentésére szorítkozom, hogy személyem, valamint a rendőrségre vonatkozó minden egyes állítás valótlán, koholmány.

A vizsgálat eredményét, annak idején, ez uton, a nagy közönség tájékoztatására végt közölni kötelességemnek ismerem.

Baján, 1885. évi június 26-én.

Tisztelettel
Scheibner Gyula,
rendőr-főkapitány.

* E rovat alatt a közérdekkel összefüggő közlemények díjtalanul, a beklülő felelőssége mellett közölhetnek.
Szerk.

TÁRCSA.

Az angol királynő hölgyvilága.*

Kinek homlokát egy sugárzó korona ékíti, meg akkor is folytatást érdekes marad, ha már esetleg rég túllépett az „érdekes koron.” Ha az egyéniség most tenné is azzá, a korona magasra emelt embertársai feje fölé s oda feltekinteni még azon esetben is jól esik a kevésbé szerencsés haladónak, ha a hatalom birtokosában csak a gyarló embert szemlélteti, mivel magát a gyarlóságnál fogva rokonnak érezheti, s e tekintetben kitűnő szolgálatot tesznek az emlékiratok, leleplezések és egyéb udvari rajzok, melyek a történelmi alakokban az embert, — a miniszterben vagy fejedelemben a házártsos kiállhatatlan pedánszt, a királynőben vagy a nagy hadvezér nevében a hű, tetszelgő aszszonyt mutatja be.

Az orosz udvar, melynek az uralkodó vagy uralkodónő kegyelvé mindenha egész titkos hadjáratok folytak a sima udvariasság álarcza alatt, ép e miatt oly rendkívül érdekes a szemlélnök. Schol oly közel nem érzi magát az olvasó az emberhez, mint az

* Sietünk t. olvasóinkat egy igen érdekes könyvvel megismertetni. Parisban most, Hugo Viktor kir. hálalok is képes volt oly feltűnést kelteni a „Society in London” című angol könyv és szerzőjének az A. d. a. n. e. aszszony folyóiratában történt beporolítása, hogy ez a könyvnek latározott érdekessége mellett bizonyos, s az áll. P. a. t. a. Nowelle lieuvre” híres munkájára, ki Szempeter-arról és a berlini udvarról ut hasonló leleplezések, port indított e könyv szerzője ellen, plümiánál valóra út. E por a könyvnek, melynek a királynő udvarára vonatkozó részéről a mataványi közöltek — bizonyára tisztelettel győzőleg meg kell köszönetet fog szerezni.
Szerk.

oros udvarról írott rajzokban. Ujjában hasonlós leleplezéseket nyertünk a nagy német birodalom udvari életéről, sőt az osztrák császári város udvara se nyert kiméletet a leleplezés előtt.

Akit eddigleg legnagyobbként csupán korlátlan magasztalással halmaztunk el, ugy általában mint az idegenek, — Viktoria királynő volt. A szépség hiányát leszmáivta, őt tekintették mindig az ősi tolély mintaképének s valóban míg egyesített magában fejedelmi nő anyi kiváló jellemvonást egyhamar mint az angol királynő. De — bocsássák meg a bájos olvasónak e gombaságot — a koronának felszázadott az egyenlő kitarással való vezetése, azon eltághadhatlan ténynek is jele egyuttal, hogy az illető fejedelmi egyén a felszázad éven jóval túl van. Nos, ha egy hetven éves uralkodónak se volna joga szépségesnek lennie, — kinek lenne ez elnevezhető? Talán csak egyedül kegyeteknek, az ifjaknak és szépeknek?

A „londoni előkelő társaság” („Society in London”) című, ép most megjelent könyv szerzőnőjét — kinek nyomán közöljük Viktoria királynő udvaráról az alábbi érdekes adatokat, — bizonyára az előkelő világban kell keresnünk. Jártassága az udvar körében, néhány érdekes plüaneria, melyet kellő ügyességgel tud alkalmazni, emberismerete, mind női megfigyelő tehetősége valának, mely a nők köismérésében bizonyára jóval élesebb mint a legélesebb férfé. Az angol sajtószabadságának köszönhetően, hogy ez érdekes könyv Londonban megjelentetett, hof még az uralkodónak személye se képez kivételt a többi közül.

„Bármily hírek is szárnyaljanak a királynőnek politikai jelentéktelenségéről —

írja a szerzőnő könyvében, — a királynő igen jelentékeny egyéniség a közélet terén. Alig bizonyítja más körülmény jobban, mint az, hogy negyvennyolc évi uralkodása alatt trónjának csak támaszait szaporította s oka nincs általában akár személye, akár uralma ellen intézhető mozgalomtól félni.”

„Az évet fölvertva London mellett egy ódon kastélyban s egy fürdő közelében levő egyszerű vidéki udvarházban tölti el. Itt Balmoralban örökké a szabadban tölti a napot, szép időben egy sátor árnya alatt ill dögéve olvastat föl magának vagy kézimunkával foglalkozik, — Windsorbán és Osbornében azonban ritkán látható másutt mint benn a kastélyban, hol igen visszavonult életet folytat. Napja nagy részét az ügyiratok és tanácskozások veszik igénybe, — minden minster akár szóbelleg, akár írásban, de minden áldott nap jelentést tartozik tenni a királynőnek, ki e jelentések nyomán a legpontosabban van értesülve a kormánygépezet forgásáról.”

„A napirend Viktoria királynő háztartásában jóformán változatlanul folyik le. A reggelt és villás reggelit a királynő kizárólag leánya társaságában költi el, — az udvarhölgyek az ebédelőben villásreggeliznek együtt. Balmoralban az udvar számára fenntartott helyiségek meg éppen oly szűkek, hogy a jelentéstelekre érkező miniszternek dolgozó- és hálszobába gyantott egy kabinet jut s magán titkárat se hozhatja magával, mert nincs hol elhelyezni.”

„Kilencz órákor van a hivatalos ebéd, mely azonban tiszta formasság, mert ott valakinek alig jut eszébe, hogy egyik. Öt percczel kilencz előtt lép a királynő a terembe, hol a meghívott vendégek gyülekeznek, onnan

közvetlenül az ebédelőbe vonulnak át s pont kilencz órákor már ott ül a királynő az asztalfőn. Az ily ebédelőben az a legkellemesebb, hogy igen rövid ideig tartanak. Tíz óra táj az elfogadó terembe gyülekeznek mindenki, a királynő jön, mindenkihez szól néhány szót s a dolgok állásáról szerez értesüléseket. Tizenkét órákor visszavonul saját magáterembe s ezuttal csak igen fontos esetekben létezik a külvilág számára.”

Szerzőnő ezuttal egyes eseteket sorol föl, melyek azt bizonyítják, mily élénk részt vesz a királynő a közügyekben és az aprólékosásgokig s mennyire meg akarja őrizni udvara tekintélyét a külvilággal szemben. Sokszor egyes csekélyebb hibákat is kiméletlenül büntet meg, így például egy igen magas rangú hölgyet végleg kitiltott az udvarból a miatt, mert a „World” című lapnak tudósítást küldött lord Londolabról.

„Minden gyöngöcskéktől és hibáktól eltekintve a királynő valódi megtestesülése az angol női jellemnek, meg pedig nem az előkelő, hanem a közrendű nő jellemvonásaitalokják kedélyvilágát. Neki magának is ez iránt van leginkább érzése s tudja igen jól, hogy népszerűségét nem emelhetné jobban, mintha — amint teszi is — elhunyt férje és saját életéből mutat föl tükört népének, s alhozz kétféle alkalmakkor szeretteteljes és a közvetlen közönséget jelző hangon szól.

Véleményem szerint a közép- és alsóosztály azért szereti a királynőt oly nagyon, mert a látványosságok és állami szertartásoknak ép oly barátja, mint ő. Az angol munkást semmi úgy se nem igézi, mint egy temetés nagyszerű pompája: koporás, pompás szemedők, fekete tollak, feketebe öltözött lovak elragadják az angol nőt. A ki-

Előfizetési felhívás a

„BAJA”

című vegyes tartalmú hetilap

XII. évfolyamának III-ik negyedére.

Előfizetési feltételek:

negyed évre	1	ft	25	kr
fél	2	„	50	„
egész	5	„	—	„

Azon tiszt. előfizetők, kik még a múlt évi, sőt két évi járulékkal hátralelnek, tisztelettel kéretnek annak mielőbbi szives bekladására.

A „BAJA”

szervezettsége és kiadóhivatala.

Törökország és Szerbia a keleti pavillonban.

Kimondhatatlan az a vársz, a mely a „Kelet” szóban rejlik. E szó hallatára a nyugati ember képzeletében ezernyi tarka szálakból szövődik össze ama ragyogó mesés világ képe, a melyet hajdan gyermekéveink álmaiban láttunk.

A ki tehát a keleti országok csarnokába lép, az benne a Kelet csodás világának egy képmását reméli fötalálhatni. A látogató belepétkor, még magikus hatása alatt áll ama benyomásnak, a melyet a csarnok keleti architektúrája, a tarkára festett homlokzat, a már izlésű kupolatorok, a barok ivű, magas, dervis-sipkához hasonló tetőzet gyakoroltára. És ime, alig tekint körül, a bejárat két oldalán már is lát olyan dolgokat, a melyek gyönyörű töredékei a Kelet tündérvilágának. A jobboldali szekrényben török női kézimunkák és keleti díszmű árak pompáznak és hölgyeink ámulva bámulják a tömördek remekműveket, a melyek stíljuk és színezetét sajátossága által vonják magukra a figyelmet. Minden vonása, minden öltése, minden színárnyalata e tárgyaknak előnyösen tér el a nyugati divat kopott színeitől. A legfeljebb ott van a csodás finomság virághimzések, továbbá a hegyes orru szép női papusok; e gyönyörű piciny cipők dús arany- és ezüst-himzései, a maga változatos és eredeti rajzaival, méltó mintájával és egyuttal új motívumok kiapadtatottan forrásul szolgálhatna honi műhízesítésünknek. A nővilág osztatlan tetszését bírja e gyűjteményben egy ragyogó, piros selyemből készített napernyő; az ernyőkorongba köröskörül a koránnak egy verse van aranyalaj hímzeve és körötte ugyancsak

aranyhímzésű arabeszkek fonódnak végig játszi vonalakban.

A balfeleli álló szekrény tartalmát a főnév csodálja meg leginkább. Ez a török do há n-kezelőség gyűjteményét foglalja magában. Egék! Mely ide szim, mely főnem illat, mely gyöngye, vékony szálak! Ez a dohány az aranytől kölesönözve színt, a rózsától illatát. Nem tudom, van-e a keleti meséknek is egy Loreley-tündérjára, de nem csodálom, ha a dohány vékony, hosszú szálaiból láttára valamely török lantos dalolni kezdene egy tündérelőadón, a ki illatos, hullámos szöke haját levágja és ajándékol odanyújtja egy szép ifjunak, hogy az emberi nem örök időnkig gyönyörködjék fürteinek édes illatában.

A szomszéd folyosó a csarnok voltaképp való török osztályát foglalja magában. A falak körül álló szekrényekben középkori hadiszereket, antik szőnyegeket, mindenféle hímzéseket és az egykori török dícsőség egyéb emlékeit pillantja meg a látogató. A háttérben azonban egy szőpívű farfés által elzárt török lakószoba látható. A berendezés ama kényelem jellemző, mely a keleti élet minden ízében fötalálható. A falon dagaodó, ruganyos alacsony szőnyegkevert huzdók végig, kellemes pihenőre, csüdes melázsra hívja. Két sárgászöld edény áll a terem közepén; az egyikben a kávét főzik, a másikkban szénparázs ég, a melyre tőmjéket és egyéb fűszereket hűtenek a végből, hogy kellemes illat töltse be a levegőt. Széles berakott mivű szekrények terülnek el a fal mentén és az ablak sűrű rácsozata arra vall, hogy ez a terem a török nő lakóhelye. A hárem egy töredéke tehát. Bódító érzékiséget lehel az egész terem. Európai ember alig lakhatná e légkörben.

A baloldali folyosó a szerb kiállítását foglalja magában. Csinos, színpompás gyűjtemény ez a szerb kultúrét egymélyre ágnak. A bejárat két oldalán egy-egy belgrádi rendőr életnagyságu képmása áll: eredeti alakok mind a ketten. Előttük festői csoport terül el: egy szerb haditábor. A sátorban és a páziótion dalális harcokhoz pihennek; puskák galukba rakvák és a szuronyon ott lóg heverve a tölténytartó és a kulacs. A katonák egyenruhájá utánzata a német hadsereg uniformusának. Csak az egyik lovasaton egyenruhájá hasonló meglepően a magyar huszárhoz. Szakszótott olyan a csákója, dolmánya és a süjtös nadrágja. A szomszéd szekrényekben szebországi háziparcsikkék láthatók; dús színű ágynégyek, gyönyörű hímzések.

Egy másik szekrényben pisztolyok, handszörök és yatagónok hevernek, az utóbbiak aczélla épp oly finom, mint maroklatjuk áttört, gyöngéd ezüstmunkájá. A belgrádi muzeum küldeménye közt az arany és ezüst filigránmunkák tűntek fel lehetszerű finomságu miatt. A drágakövekkel megvakott övek és csattok nagyon hasonlítanak a magyar nemzeti viseletre és nemt részéhez. A stíl azonosságá talán a viseletök közös származásá jelenti. Érdekes feladat volna műtörténetészeinknek e jelenség okait megvizsgálni.

Zárvizsgák.

A helybeli nőzáróban, folyó hó 25. vetők kezdetűket az évi zárvizsgálatok Ngs. Berényi Dániel apát-plébános és vizsgálói elnök ur, pont 8 órákor jelent meg a vizsgálati teremben, hol már-ékor számos szülő és nevelésügy barát volt összegyűjtve. Úgy az erlybenyelt 1. vendégkönyvbe is arról tanuskodott, hogy itt ma a szokottnál nagyobb számú tanuló volt jelen. S ez visszatérőzdött, úgy a jelen volt vendégek, valamint a tanuló arczaírói is.

A megállapított sorrend (program) szerint az első osztálytál vette kezdetet a vizsgálat. A tulajdonképeni bekezdés előtt, szívből erődü ima hangzott el az úrtalant ajkáról, kik bár outadatuland, de mégis érzék, hogy isten segedelem nélkül sikeres munka nem végezhető. Terjünk azonban at kitözött tárgyközhöz.

A ker. kath. iskolához méltólag, a vallástánbó feleletet először a tanulóok — Örom volt hallgatni az átörzött és átörzött helyes feleleteket. Ezután következtek: a magyar olvasás, nyelvtan, beszéd- és értelemgyakorlatok, számtan, ítérvírás s végre a torna. A vizsgálat eljén, közepén és végén gyönyörű alkalmi dalokat is hallottunk elhangzani, melyk pedig egész szabotosságok, a könyvök ajkairól. Nem akaráv sorainkat bosszura nyujtani, sietünk tehát kitejözést adni azon kijelentésünknek, hogy a vizsgálat eredményével teljesen meg vagyunk elégedve.

Ha az olvasást vesszük, be kell vallanunk, hogy a tanulóok biztosan és folyékonyan olvasnak, a nyelvtan elemieiben pedig alapos jártasságu bírnak. A beszéd és értelemgyakorlatok, arról gyöztek meg bennünket, hogy a gyermekek összefüggőleg és értelmesen tudnak a tárgyról beszélni. És ez helyesen van így.

A fejszámolást is úgy hallottuk alkalmazni, amint az a gyakorlati életben előfordul. Meggyözödszt szerettünk továbbá megdunknak arról is, miszerint a záróban gond fordítatik a torna tanítására is, természetesen azon mérben, a mennyiben azt a női nem megengedi. Maga a fejelem, dacára az osztálytűtmötözésének, kifogástalan, mi dicséretre várók, első sorban, az osztály vezetőjének. Mielött igénytelen soraimat berekeszteném, kedves köteltséget vélek teljesíteni az által, hogy részemről a nyilvánosság

hiba a mit ő tesz. Maga a megtestesült naivság s mintaképe a valódi egyszerű angol matrósnak. Tévednek azonban azok, kik őt azért jelentéktelen észtehetségnek tartják, mert ő azért jóval többel rendelkezik mint az ugynevezett házi szükségletre való köntös. E nélkül miként lehetett volna felszázadón át kiteve a művelt világ szemének és bírálatának, a nélkül, hogy ügytelenségeket és baklövéseket tömegesen ne követelt volna el. Pedig egyetlen egy alkalmat se lehet elcene felhozni.

Természetesen igen sok államügynek tudója is egyuttal a volt miniszterelnöknek, kitől azonban hiába íparkodtak igen sokan csak egy árva kis értesítést megnyerni: Gladstone méltóságát, hallgatag nő, ha nem cupán a közönséges társalgás folyék. Férjével azembere épp oly tapintatos mint gyöngéd és gondos.

Igen jól tudja és számon tartja, mennyit lehet és kell férjének ennie, hogy az ne ártalmassá, de hasznára legyen s a közpáni élet apró gondjaitól még e tekintetben is megkíméli őt. — A társaság megválasztásában semminem akadályokat nem gördít utjába és soha szemrehányásokat vagy hírá jelenteleket nem rogtónöz számára, ha mindjárt az öreg ur kedve le is száza a szokásos gyeplőket (nagy ritkán) magáról.

Ez adatokból is láthatja a nyajas olvasón, hogy a „Londoni előlékő társaság” szerzője érdekes cseregek, kinek műve sok kellemes perces szerezhet az angol viszonyok iránt érdeklődőknek.

K. G.

előtt is, az intézet tantestületének forró közönetet mondok. Egyuttal áhítatos imában kérem a jó Isten, hogy az intézet magas pártfogójának, a Jókunyságnak kifogyhatlan nemesszívű főpáztornak drága életlenát, tartós egészséggel párosulva, nyujtata az emberi kor legvégső határáig.

Egy jelenvőttüöld.

Kiállítási hírek.

Gyapjatermelés és gyapjamosás.

A juhtenyésztés Magyarországon a fejlődöttébb állattenyésztési ágak közé tartozik. A kormány időről-időre díjazással egybekötött tenyészvárosok rendezésével igyekszik e téren a tenyészési kedvet fokozni s hogy ebből működésé minő siker koronázza, azt a mult hóban megtartott tenyész- és bizott jubileumára eléggé kedves szövbön tüntette fel. Tömeges lakosságú, közös forgalmu központokhoz közel eső gazdaszatóknak a hus-juhok tenyészése bizonyára jól kifutott magát, de a nagy városoktól távol eső vidéki gazdáknak — amióg magam is vagyok — sokak ajánlatosabb a juhok nem annyira husiért mint inkább gyapjárért venni, mert ez a befektetett tőke gyümölcsét sokkal inkább meghozza mint amaz.

Mezőgazdaságuk e nagyfontosságú és jól jövedelmező mellékáguának terményeit beható vizsgálódás tárgyává tettem a mezőgazsági csarnokban s sajnálatlalt kellett tapasztalnom, hogy e téren vajmi szegényesen vagyunk képviselve, amennyiben a magyarországi gyapjatermelők gyűjteményes kiállításá kivül — a melyben 39 termelő veszt részt — alig 10—12 kiállító szerepelt gyapjujnitákkal.

E körülménynek egyik főokát bizonyára abban kell keresnünk, hogy a hazai földirtokosok illetve juhtenyésztők, a birtokalkou uralkodó viszonyok miatt, nem részesítetik termelt gyapjükkat azon gondos és arányos mosatlásban, minőt a vevő követelni fogosítva van, a mi a termelő és vevő közt igen sokszor kellemetlenségekre ad alkalmat. Már e körülmény nem fogva is, de még inkább az orosz és ausztráliai gyapju rendkívüli versenyével szemben, minden gyapjatermelőnek arra kell fókuszolnunk, hogy a mosatás tisztasága és észszerű kezelése által gyapjüját kelendővé tegye. A kézi mosás bármily lelkiismereteson vitessék is keresztül, mindig hiányos marad; egyedül a gyári mosatás lehet olyanok tekintetű, mely e tekintetben minden igényt kielégít.

Hazánkban jelenleg egyetlen — a kiállításban is képviselt nagyobbszori gyapjuamosára berendezett gyártelep létezik s ez az „Első magyar gyapjuamosó és bizományi rész. Vény társaság”. Bár lap-stein, mely 1860-ben alakult abból a célból, hogy a hazai juhtenyésztők a hatónusság kellemetlenségétől megkíméltesseik és gyapjuikkat magasabb ár szerzesseik az által, hogy azok földelőzésre készen egyenesen a gyárnak adatauk el. Az intézet gyapjutermelésük fokozására nagy hatást gyakorolt s vezetői ismert személyiségűnek fogva a termelők általános bizalmát bírja. Az igazgatóságban Visonai Kovács László (a képviselőház érdeműs házagnya) mint elnök, Hanover Miksa mint alelnök s Karsai Albert és Forrai Henrik mint igazgatók foglalnak helyet; a felügyelő bizottság pedig ill. Muzslay Sándor elnöke alatt Csery Lajos, Huszár István és Nádosy György tagokból áll. Az intézet ügyeit állandóan a széles körben szakember gyanánt ismert Kuh Károly vezérigazgató vezetői oly kiváló eredményel, hogy az évről-évre mind nagyobb tért hódít az országban.

A gyár közel az osztrák-magyar államasut pályaudvarházhoz (V. Kárpát utca 9. sz.) a legújabb mútáni készülékekkel van felszerelve évenként 100,000 métermázsá mosatási képességű egy hogy bármely gyapju mennyiségét — hacsak valaki közbe nem jön — a beérkezéstől 3—4 hét alatt megmoshat. A társaság mint czime mutatja, nemcsak az általa mosott gyapju eladását észközi, hanem mindennemű hatónussot és timárgapjuját bizományi eladásra is elvállal s azok eladását kiterjedt összekötésűvel fogva a leggyorsabban teljesíti. Azon számos kedvezményes közöl, melyeket az intézet a gyapjutermelés fokozása szempontjából ügyelneken nyujt, kiemelem a következőket:

A nála rakítottozott gyapjuért sem rakttározási díjat, sem biztosítási díleket nem számít; a 100 kilonkint 5—7 ft-ban megállapított mosatási díjat nagyobb mennyiségűnek tetemesen leszállítja; eladási díj gyanánt csupán 1%—ot s esetleg 1/10 % alkuszdíj számít fel; a mosatlan gyapju számára kölcsön szákokat díj nélkül, s a mosott gyapjuinak tisztasákokat elős óron enged át s végül — ami legfontosabb — a nála beérkeztözött gyapju méréseket kamatlalt mellé elöleg képen a beszerést 1/2 adja, mitaltal a termelő esetleges pénzkütségűjében nem kénytelen gyapjuját bármü arón eladni, hanem bevárhatja az eladás időpontját.

Az intézethez alapítástól a mult 1884. év végéig termelőik és kereskedők részéről gyári mosásra 17,430,330 kilo szirban nyított gyapju s 4,200,494 kilo hatónussot és kizárólag bizományi eladás céljából 3,286,978 kilo hatónussot és timárgapju küldetett be. A mosásra beklüdt mennyiségű 6,848,075 kilo tiszta gyapju nyertek, melynek nagyobb részét, a tulajdonosok teljes meg-

rályon is — természetesen bizonyos határok között — szintén gyönyörködik az ily dolgokban.

Az udvarhölgyeknek nincs épen a legirigymeltesb sorsuk. Miután uraüjük sohasem olvas lapot, nekik kell minden oly dolog felöl, mely a királytól csak érdekelheti, a legjobban értesülve lenniök, s ami mindenesetre oly feladat, melyhez sok erő és sok türelem szükséges. Kintnő jó szíve dacára is bir a „királyon úgy a nő, mint külön az uralkodónk minden szeszélyével s hamar kisik legyöböl az olyan, ki egyetlen szeszélyének megfelelni nem képes.

„A fődvarmesternő lady Ely, ki maga a megtestesült szépség, szépsége van esve mindannyiszor, ahányszor csak azt kell tudatnia egy udvarhölgygel, hogy ő felsége tetszését nem bírja ezentul s így tanácsos lesz egyelőre végleg visszavonulnia az udvartól. Csak tavaly is két hölgy esett ki teljesen kegyelből: az egyik azért, mert valami kis bosszuságu adott okot, a másik pedig azért, mert eléinte tárt karokkal fogadtatván és határtalanul buzgólkodván — fáradságnak látszott csakhamar, pedig ezt nem szenvedheti a királyon. Az ő környezetében mindenki fiatal, eleven és derült tartozik lenni.”

Áttérve a walesi hercegre és családjára, szerzőnk megiehetős éles jellemzését adja a kérvessle ezöltt még könnymű, sőt léha trónörökösök, ki most egykésre hírtelen, csaknem az erény papjának szerepében tetszeleg. Egész nagy inquisitorit hivatást teljesít ő jelenleg az udvarnál, amint felette a királyon szokott olykor kritikát gyakorolni, úgy itétezik ő mindig, minden ügyben az udvarhoz tartozók egyénisége és cselekedetei

feölt. Jelenleg a vallásos szertartások képzelet kedveltesét: minden vasárnap ott van az istentiszteleten, figyelmesen hallgatja a prédikációt, de figyel arra is, hogy mások is ugy tegyenek.

„A walesi hercegnő mint általában a kisebb udvarok leányai, igénytelen, szeretetreműlt, ki nagy a szertartások mint az udvari ármanýoktól szívből megveti. Világa tisztán az irodalom, művészetek. Leányai fölött aprótelkösségű menő személyes felügyeletet gyakorol s valóban a tőkély mintaképei lehetnének a fiatal hercegnők egyből-egybe. A fiúk közül a legidősebb, a leendő trónörökös, szerény, szelíd fiatal ember, kit atya jóformán maga nevelt, a második fiú pedig egy virgocze, elevene hízkő kivel valaha még igen meg fog gyülni ő papasága bájja. Többetesen olyan léleának igérkezik, amilyen még csak pár év előtt is maga a papa volt, kiknek tényleg csak akkor jött meg az esze, — mikorra már a haja elment.

A szertartásos udvarlalt szemben elég sajátosságu ellentétet képezhet a volt miniszterelnök otthona. Gladstone a társaságot szereti s a jó étkeket, asztalánál minden híresebb egyén s asztalán minden jó ennyál megfordul. „Minden hétfőn délelött tíz órákor családai villás reggelit adnak Gladstone-nak a nap híresebb egyénié számára, egy új dalmé ebédre, egy híres szénész, valamely tekintélyes lap főszerkesztője, egy-egy angol egyházbéli prédikátor, az orosz nagykövét neje, egy-egy sovány perné stb. jelennek meg ott, s ami a társaságot még tarkább teszi, Gladstone-nak nem tart rangot az elhelyezésében, mindenki oda ül a hvá nékietzük.

„Gladstone-ot úgy egyesen tud a mellett mindent eligazítani, hogy abban soha ninc

